

Exempel 1. Föra resonemang

En av de vanligaste bedömningarna som lärare förväntas göra, i flera ämnen, är av hur *utvecklade* och hur *väl underbyggda resonemang* eleven för. Progressionen går från *enkla* till *utvecklade* och *välutvecklade (och nyanserade) resonemang* när det gäller grad av utveckling och från till *vis del*, till *relativt väl* och *väl* när det gäller graden av underbyggnad i resonemangen. Dessa behandlas tillsammans.

Några exempel på olika ämnen där resonemang ska föras eller bedömas:

Att föra resonemang

- om informationens användbarhet. **svenska årskurs 6**
- dels om hur individer och grupper kan påverka beslut på olika nivåer, dels om förhållanden som begränsar människors möjlighet att påverka. **samhällskunskap årskurs 6**
- om informationens och källornas användbarhet. **biologi årskurs 6**
- dels kring hur några föremål eller tekniska system i samhället har förändrats över tid, dels kring tekniska lösningars fördelar och nackdelar för individ, samhälle och miljö. **teknik årskurs 6**
- kring hur några föremål och tekniska system i samhället förändras över tid och visar då på drivkrafter för teknikutvecklingen. **teknik årskurs 9**
- om eget och andras musicerande. **musik årskurs 6**
- om varierade och balanserade måltider. **hem- och konsumentkunskap årskurs 6**

För att bedöma hur utvecklade och hur väl underbyggda resonemang eleven för, behöver du som lärare fundera över om några av de här bedömningsaspekterna kan vara tillämpliga i sammanhanget och om det finns andra som bättre fångar resonemangens kvalitet. Som en hjälp i det arbetet har vi samlat exempel på olika bedömningsaspekter i följande tabell.

Förslag på konkreta bedömningsaspekter om att föra resonemang

Värdeord som förekommer i kunskapskraven när elevens resonemang ska bedömas:

- enkla/utvecklade/väl utvecklade resonemang
- till viss del/relativt väl/väl underbyggda resonemang

Bedömningsaspekter	Progression
Hur många led resonerar eleven i?	Ju längre resonemangskedjorna är desto mer utvecklade kan resonemangen sägas vara. I något fall lyfter Skolverkets kommentarmaterial fram nyckelord som elever kan tänkas använda för att skapa resonemangskedjor. Dessa kan vara "därför att", "det leder till", "det händer på grund av" och "eftersom" osv. Enkla resonemang präglas av att resonemanget i huvudsak består av korta konstateranden. Finns resonemang i flera led är de i regel få och ibland onyanserade, till exempel a leder till b därför att ...
I vilken omfattning konkretiserar eleven sitt resonemang?	Mer utvecklade resonemang innehåller konkretiseringar i hög utsträckning. De kan göras med hjälp av exempel, jämförelser i tid och rum, konsekvensbeskrivningar eller med stöd av egna erfarenheter. I mer utvecklade resonemang rör sig eleven mellan det konkreta och det abstrakta (eller mellan helhet och detaljer). Det generella (helheten) konkretiseras och tydliggörs med hjälp av det konkreta (detaljer). Enklare resonemang är ofta mer allmänt hållna och på så sätt otydligare.
Hur stor del av ett relevant innehåll behandlas i resonemanget?	Mer utvecklade resonemang behandlar en större del av det innehåll som är relevant att ta upp utifrån uppgiften. Om vi tänker oss att vi ska föra ett resonemang om olika faktorer som bidrar till god hälsa, blir ett resonemang som innehåller flera relevanta faktorer mer utvecklat än ett resonemang som innehåller ett fåtal. Den här aspekten handlar om resonemangens bredd snarare än dess djup.
I vilken omfattning problematiserar eleven i sitt resonemang?	Problematisering i ett resonemang kan till exempel handla om att eleven kan anlägga olika perspektiv, "å ena sidan – å andra sidan". Graden av problematiserande ansatser och perspektiv ökar i mer utvecklade resonemang. Enkla resonemang innehåller vanligtvis få problematiserande inslag. Det kan till exempel handla om att redogöra för någon enstaka för- och nackdel utifrån en given utgångspunkt.
I vilken omfattning drar eleven relevanta slutsatser i sitt resonemang?	Dels handlar det om slutsatsernas grad av kvalitet, till exempel komplexitet, generaliserbarhet och träffsäkerhet. Dels handlar det om kvantitet. Ju fler relevanta slutsatser eleven drar i sitt resonemang desto mer utvecklat blir resonemanget. Det kan också handla om elevens egen värdering av slutsatserna.
I vilken omfattning använder sig eleven av ämnesspecifika begrepp med precision i sitt resonemang?	I en del ämnen används ämnesspecifika begrepp med god precision i de mer utvecklade resonemangen. Med god precision menas att begreppen används på ett korrekt sätt. Eleven kan också skilja mellan närliggande begrepp som till exempel stat, kommun och landsting i ämnet samhällskunskap. Enkla resonemang präglas i större utsträckning av ett vardagsspråk än ett ämnesspecifikt språk.
I vilken omfattning underbygger eleven sitt resonemang med hjälp av korrekta fakta, logik, exempel och egna erfarenheter?	Mer utvecklade resonemang underbyggs med hjälp av relevanta fakta, exempel och egna erfarenheter. En annan faktor som påverkar resonemangens underbyggnad är graden av logik. Väl underbyggda resonemang är logiska och tydliga.
Egna relevanta bedömningsaspekter